

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗАПОВЕД

№ РД 09 - 311/21.02.2018 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията за ученици, обучавани при условията и реда на § 24, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищно образование

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на втора степен на професионална квалификация за професия **код 621050 „Животновъд“**, специалност **код 6210502 „Говедовъдство“** от професионално направление **код 621 „Растениевъдство и животновъдство“** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА
ПРИДОБИВАНЕНА ВТОРА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	621	„РАСТЕНИЕВЪДСТВО И ЖИВОТНОВЪДСТВО”
Професия	621050	„ЖИВОТНОВЪД”
Специалност	6210502	„ГОВЕДОВЪДСТВО”

Утвърдена със Заповед № РД 09-311/21.02.2018 г.

София, 2018 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика за придобиване на **втора** степен на професионална квалификация по професията код **621050 „Животновъд“**, специалност код **6210502 „Говедовъдство“** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване на втора степен по изучаваната професия **„Животновъд“**, специалност **„Говедовъдство“**.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). До утвърждаване на ДОИ по професията **„Животновъд“**, специалност **„Говедовъдство“**, настоящата национална изпитна програма следва да се прилага само за системата на народната просвета.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:

- а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
- б. Критерии за оценяване.

2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:

- а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
- б. Критерии за оценяване.

3. Система за оценяване

4. Препоръчителна литература.

5. Приложения:

- а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
- б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

- Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема № 1: Биологични и стопански особености на говедата

План-тезис:

- Произход и одомашняване на говедата.
- Биологични и стопански особености на говедата.
- Зоохигиенни изисквания при проектиране и изграждане на животновъдни сгради.
- Осигуряване на хигиенна среда в помещенията за говеда.

Приложна задача/казус: По какъв начин се съхранява торът от помещенията за отглеждане на говеда. Посочете причините, поради които той трябва да се съхранява правилно.

Дидактически материали: Снимки на торопочистващи средства.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	Максимален брой точки
1.	Посочва произхода и обяснява начина на одомашняване на говедата.	10
2.	Описва биологичните и стопанските особености на говедата.	15
3.	Посочва зоохигиенните изисквания при проектиране и изграждане на животновъдни сгради.	15
4.	Познава методите и средствата за осигуряване на хигиенна среда в помещенията за говеда.	10
5.	Решава приложната задача/казуса	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 2: Екстериор и конституция на говеда

План-тезис

- Екстериор – същност и начини на преценяване.
- Конституция – същност и конституционни типове.
- Болести при говеда – условия за възникване.
- Дезинфекция – методи и средства.

Приложна задача/казус: Разпознайте продуктивни типове крави от предоставените ви снимки. Опишете характерните белези за разпознаване.

Дидактически материали: Снимка на различни продуктивни типове крави.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	Максимален брой точки
1.	Познава същността и описва начините на преценяване на екстериора на кравите.	15
2.	Познава същността на конституцията и посочва различните конституционни типове.	15
3.	Описва видовете болести и условията за възникването им.	10
4.	Описва основните методи и средства за дезинфекция.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: Породи говеда за мляко

План-тезис:

- Черно-шарено говедо, Холщайн-фризийско говедо, Джерсей, Айршир – екстериорни особености и продуктивни качества на породите.
- Фактори, влияещи върху млечната продуктивност.
- Незаразен мастит – причини за възникване и клинични признаци на проявление.
- Доилни инсталации за крави.

Приложна задача/казус: Разпознайте породите говеда за мляко на снимките и изберете най-подходящата порода за отглеждане в района. Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Снимки на породи говеда и снимки на доилни инсталации.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	Максимален брой точки
1.	Описва екстериорните особености и продуктивните качества на породите.	15
2.	Описва факторите, влияещи върху млечната продуктивност.	15
3.	Посочва причините за възникване и клиничните признаци на незаразния мастит.	10

4.	Познава видове доилни инсталации.	10
5.	Решава приложната задача/казуса	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: Породи говеда за месо

План-тезис:

- Шортхорн, Херефорд, Шароле, Лимузин, Абердин-ангус - екстериорни особености и продуктивни качества на породите.
- Фактори, влияещи върху месната продуктивност.
- Болести, причинени от грешки в храненето – клинични признаци.
- Стационарни средства и съоръжения за раздаване на фуражи за говеда.

Приложна задача/казус: От посочените снимките на породи говеда кои бихте предпочели да отглеждате за угодяване и защо?

Дидактически материали: Снимки на породи говеда за месо.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	Максимален брой точки
1.	Описва екстериорните особености и продуктивните качества на породите.	15
2.	Описва факторите, влияещи върху месната продуктивност.	15
3.	Посочва болести, причинени от грешки в храненето и описва клиничните признаци на проявление.	10
4.	Познава стационарни средства и съоръжения за раздаване на фуражи.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5: Породи говеда за комбинирано използване

План-тезис:

- Симентал, Българско кафяво говедо, Американско кафяво говедо, Родопско късорого говедо - екстериорни особености и продуктивни качества на породите.
- Възпроизводителни способности на говедата.
- Признаците на разгоненост при говедата.
- Мобилни средства и съоръжения за раздаване на фуражите на говеда.

Приложна задача/казус: Определете породите говеда на приложените снимки.

Дидактически материали: Снимки на породи говеда за месо и мляко (за комбинирано използване) и на мобилни средства за раздаване на фуражи.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	Максимален брой точки
1.	Описва екстериорните особености и продуктивните качества на породите.	15
2.	Описва половата, стопанската зрелост и бременността.	15
3.	Посочва признаците на разгоненост при говедата.	10
4.	Описва мобилни средства и съоръжения за раздаване на фуражите.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6: Продуктивност на говеда

План-тезис:

- Видове продуктивност.
- Фактори, влияещи върху млечната продуктивност.
- Фактори, влияещи върху местната продуктивност и плодовитост.
- Фуражи – видове фуражи и съхранението им.

Приложна задача/казус: Да се изготви схема на производствения цикъл на крави за мляко от отелване до следващо отелване (лактационен период, сухостоеен период)

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 6</i>	Максимален брой точки
1.	Познава видовете продуктивност.	15
2.	Посочва факторите, влияещи върху млечната продуктивност.	10
3.	Посочва факторите, влияещи върху месната продуктивност и плодовитостта.	15
4.	Описва видовете фуражи и начините на тяхното съхранение.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7: Методи на развъждане

План-тезис:

- Чистопородно развъждане. Пример за чистопородно развъждане.
- Кръстосване. Пример.
- Отбор и подбор при говедата.
- Ветеринарно-профилактични мероприятия в кравефермите.

Приложна задача/казус: Посочете затрудненията, които могат да настъпят при раждането на кравите. Посочете причините.

№	Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1.	Познава особеностите при чистопородното развъждане. Дава пример.	15
2.	Познава особеностите при видовете кръстосвания. Дава пример.	15
3.	Дава определение за отбор и подбор. Посочва видовете отбор и подбор.	10
4.	Посочва ветеринарно-профилактични мероприятия, прилагани се в кравефермите.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: Възпроизводителни способности на крави

План-тезис:

- Полова и стопанска зрелост.
- Бременност и раждане.
- Фуражи за изхранване на бременни и скоро отелени крави.
- Болести при бременни и скоро отелени крави.

Приложна задача/казус: Посочете признаците на разгоненост при кравите и определете оптималния момент за осеменяването им.

Дидактически материали: Снимки на половата система на говеда.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 8</i>	Максимален брой точки
1.	Дефинира полова и стопанска зрелост.	10
2.	Познава продължителността на бременността. Описва признаците на бременност и раждане.	15
3.	Описва фуражите за изхранване на бременни и скоро отелени крави.	15
4.	Описва клиничните признаци на болести при бременни и скоро отелени крави.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: Получаване на качествено краве мляко

План-тезис:

- Химичен състав и свойства на кравето мляко.
- Фактори, влияещи върху състава, свойствата и качеството на млякото.
- Начини и системи на хранене.
- Почистване и дезинфекция на доилните инсталации.

Приложна задача/казус: До каква температура трябва да се охлажда млякото във фермата? Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Снимки на доилни инсталации.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 9</i>	Максимален брой точки
1.	Познава химичния състав на кравето мляко и посочва свойствата му.	10
2.	Описва факторите, влияещи върху качеството, свойствата и състава на млякото.	15
3.	Посочва начините и видовете системи за доене на крави.	15
4.	Описва реда за почистване и дезинфекция на доилните инсталации.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: Хранене на крави за мляко

План-тезис:

- Основни фуражи за хранене на дойни крави.
- Хранене на крави през лактационния период – начало, среда и край на лактацията.
- Недоимъчни болести – недостиг на витамини и минерални вещества.
- Дозатори - устройство и начин на действие.

Приложна задача/казус: Опишете последователността на залагане на фуражите при хранене на крави за мляко. Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Снимки на дозатори.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 10</i>	Максимален брой точки
1.	Познава основните фуражи за изхранване на дойни крави.	10
2.	Описва храненето на крави през лактационния период – начало, среда и край на лактацията.	15
3.	Описва недоимъчните болести - рахит, остеомаляция. Посочва мерки за недопускане на появата им.	10
4.	Описва устройството и начина на действие на дозаторите.	15
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: Машинно доене на крави

План-тезис:

- Форма, устройство, растеж и развитие на млечната жлеза.
- Организация при доенето и фактори за нормалното му протичане.
- Хигиена на доенето.
- Доилен агрегат - устройство, действие и поддръжка.

Приложна задача/казус: Определете вида на доилните инсталации. Посочете последователността на свързване на елементите им.

Дидактически материали: Схеми на доилни инсталации.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 11</i>	Максимален брой точки
1.	Познава устройството и развитието на вимето. Посочва подходящите форми за машинно доене.	15
2.	Обеснява организацията при доенето и посочва факторите за нормалното му протичане.	15
3.	Посочва хигиенните изисквания при доенето на кравите.	10
4.	Познава устройството, действието и поддръжката на доилния апарат.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: Отглеждане на крави за мляко

План-тезис:

- Начини за отглеждане на крави за мляко.
- Първична обработка на млякото и транспортиране.
- Силаж и сенаж.
- Машини и съоръжения за почистване на тора.

Приложна задача/казус: Какви профилактични мероприятия се извършват в кравефермите? Посочете примери.

Дидактически материали: Снимки на машини и съоръжения за почистване на тора.

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 12</i>	Максимален брой точки
1.	Познава начините за отглеждане на крави за мляко.	15
2.	Посочва дейностите, свързани с първичната обработка на млякото.	10
3.	Посочва начина на приготвяне на силаж и сенаж и хранителната им стойност.	15
4.	Описва машините и съоръженията за почистване на торовата маса.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: Технологии за отглеждане на млади женски говеда за разплод

План-тезис:

- Отглеждане на телета през млечния, стартерния и растежния период.
- Отглеждане на юници през развъдния период.
- Хранене на млади говеда за разплод.
- Почистване и дезинфекция на боксовете и помещенията за телета и юници.

Приложна задача/казус: Какви видове поилки бихте използвали във ферма с 500 животни? Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Снимка на съоръжения за поене.

№	Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки
1.	Описва начините на отглеждането на телетата през млечния, стартерния и растежния период.	15
2.	Описва начините на отглеждането на юниците през развъдния период.	10
3.	Описва начина на хранене на млади говеда за разплод.	15
4.	Описва начина на почистване и посочва вида на дезинфекцията на боксовете и помещенията за телета и юници.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: Отглеждане на млади говеда за месо

План-тезис:

- Отглеждане на телета през млечния и растежния период.
- Отглеждане на телета през подготвителния и угоителния период.
- Хранене на телета за угояване. Основни фуражи.
- Машини за приготвяне на концентрирани фуражи.

Приложна задача/казус: Какви са предимствата на интензивното угодяване на телета? Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Схема на чукови фуражомелки.

№	Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1.	Описва начините на отглеждането на телетата през млечния и растежния период.	15
2.	Описва начините на отглеждане на телета през подготвителния и угоителния период.	10
3.	Описва двата типа угодяване - екстензивно и интензивно на млади говеда. Посочва основните фуражи, изхранвани при угодяването.	15
4.	Описва машините за приготвяне на концентрирани фуражи. Чукови фуражомелки.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 15: Хранене на крави за месо

План-тезис:

- Особености в храносмилането при говедата.
- Хранене на бракувани крави. Основни фуражи.
- Зърнено житни и зърнено бобови фуражи.
- Машини и съоръжения за нарязване на груби фуражи. Резачка за груб фураж.

Приложна задача/казус: Опишете причините и начина на лечение при остро подуване на търбуха.

Дидактически материали: Схема на резачка за груб фураж.

№	Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1.	Обяснява особеностите на храносмилателната система при преживните животни.	15
2.	Описва начина на хранене на бракуваните крави. Посочва подходящи фуражи при угодяването на кравите.	15

3.	Познава зърнено житните и зърнено бобовите фуражи.	10
4.	Посочва машините и съоръженията за нарязване на груби фуражи. Описва устройството на резачка за груб фураж.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 16: Хранене на бременни крави

План-тезис:

- Устройство на половата система при женски и мъжки говеда.
- Бременност и диагностика на бременността.
- Хранене на бременни крави. Основни фуражи.
- Болести, причинени от грешки в храненето.

Приложна задача/казус: В какво се изразяват грижите за бременните животни през различните периоди на бременността?

№	<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 16</i>	Максимален брой точки
1.	Познава устройството на половата система при женски и мъжки говеда.	15
2.	Дава определение за бременност и посочва методите за определяне (диагностика) на бременността.	10
3.	Описва фуражите и начина на хранене на бременни крави.	15
4.	Описва болестите, причинени от грешки в храненето.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: Нормирано хранене при говеда

План-тезис:

- Норма. Начин на изразяване нормите и данните за фуражите.
- Дажби и смеси.
- Корено-, клубено- и сочноплоди.
- Аборти, безплодие и борба с него.

Приложна задача/казус: Какви мерки бихте взели за предпазване на животните от травматични наранявания?

Дидактически материали: Снимки на крави с травми.

№	Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1.	Дава определение за норма. Посочва начина на изразяване на нормите и данните за фуражите.	10
2.	Дава определение за дажба и смеска. Посочва изискванията при съставянето им.	15
3.	Познава корено-, клубено- и сочноплоди.	10
4.	Дава определение за аборт и безплодие при кравите. Посочва причините за тях. Набелязва мерки за намаляване на безплодието.	15
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Хранене и отглеждане на бикове

План-тезис:

- Технологии на отглеждане.
- Хранене на бикове. Основни фуражи.
- Начини на осеменяване на крави. Предимства и недостатъци.
- Хигиенни изисквания при получаване, съхраняване на семенния материал и при осеменяване на крави.

Приложна задача/казус: От кои породи говеда бихте избрали бикове за осеменяване на кравите при създаване на семейна кравеферма от месодайно направление?

Обосновете се защо.

Дидактически материали: Снимки на породи крави и бикове от различни продуктивни типове.

№	Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1.	Познава технологията на отглеждане на мъжки разплодници.	15
2.	Познава начина на хранене и посочва подходящи фуражи за изхранване на бикове.	15
3.	Описва начините на осеменяване на крави – естествено и изкуствено. Обяснява предимствата и недостатъците при двата начина на осеменяване.	10
4.	Посочва хигиенните изисквания при получаване, съхраняване на семенния материал и при осеменяването на кравите.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира определеният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на **втора** степен на професионална квалификация.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита -дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалното практическо задание се изготвя от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика в училището/обучаващата институция. То съдържа теми от учебната програма по животновъдство. Броят на изготвените задания трябва да

бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

- **1-во примерно практическо задание:**

- 1. Тема: Хранене крави за мляко**

- 2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:**

- Избира подходящи фуражи;
- Определя нормите за хранене на кравата;
- Изчислява хранителната стойност на фуражите според включеното количество в дажбата;
- Съставя дажба за кравата съгласно условието на заданието;
- Храни кравата по съставената дажба.

- **2-ро примерно практическо задание:**

- 1. Тема: Доене на крави**

- 2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:**

- Подготвя доилната инсталация;
- Подготвя вимето за доене;
- Поставя доилния апарат;
- Проследява процеса на доене;
- Сваля доилния апарат;
- Дезинфекция на попилите;
- Извършва първична преработка на издоеното мляко;
- Почиства инвентара.

- 1. Критерии за оценяване**

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

№	Критерии	Показатели	Максимален брой точки	Тежест
1.	<p>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.</p> <p>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</p>	<p>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства.</p> <p>1.2. Правилно употребява предметите и средствата на труда по безопасен начин.</p> <p>1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа и спазва предписания за своевременна реакция.</p> <p>1.4. Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.</p>		да/не
2.	Ефективна организация на работното място.	<p>2.1. Поддържа инструментите, пособията и материалите, като осигурява удобство и точно спазване на технологията.</p> <p>2.2. Целесъобразно употребява суровини и материали.</p> <p>2.3. Работи с равномерен темп за определено време.</p>	3 3 4	10
3.	Спазване изискванията на нормативните документи.	<p>3.1. Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица.</p> <p>3.2. Спазва изискванията на нормативните документи, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства).</p>	2 3	5
4.	Правилен подбор на материали и инструменти съобразно конкретното задание.	<p>4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, суровини и инструменти, необходими за изпитното задание.</p> <p>4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите суровини.</p>	3 2	5
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание.	<p>5.1. Спазва технологичната последователност в процеса на работа.</p>	10	10

6.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.	6.1. Всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология. 6.2. Крайното изделие съответства на зададените технически параметри. 6.3. Изпълнява задачата в поставения срок.	4 4 2	10
7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на практическото изпитно задание.	7.1. Осъществява операционен контрол - при избора на материали, изделия и инструменти и при изпълнение на конкретни дейности. 7.2. Контролира техническите показатели. 7.3. Оценява резултатите, взема решения, отстранява грешките. 7.4. Прави оптимален разчет на времето на изпитното задание.	3 2 3 2	10
8.	Защита на практическото задание.	8.1. Може да представи и обоснове приетия вариант на изпълнение на практическото задание; 8.2 Демонстрира добра техника на презентиране.	5 5	10

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е **60**. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии: 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. А. Андреев и колектив. Животновъдство. Дионис, София, 1993.
2. А. Андреев и колектив. Отглеждане на селскостопански животни. Дионис, София, 1993.
3. В. Лазаров, Г. Синивирски. Специално животновъдство - II част. Земиздат, София, 1991.
4. Ц. Захариев и колектив. Ветеринарно-санитарна експертиза на хранителните продукти от животински произход. Земиздат, София, 1977.
5. Наредба № 4 от 19.02.2008 г. за специфичните изисквания при производство, съхранение и транспорт на сурово краве мляко и млечни продукти.
6. Мандраджиев, С. и колектив. Земеделска техника. Христо Г. Данов, Пловдив, 1993.
7. Проф. Вакарелски, Й. и колектив. Механизация на селското стопанство. Земиздат, София, 1987.
8. Интернет - информация, свързана с изучаваните теми.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Вергиния Любенова Цветкова - ПГ „Димитър Маринов“, гр. Вълчедръм
2. Максим Викторов Анастасов - ПГ „Димитър Маринов“, гр. Вълчедръм
3. Нели Шаркова – ПГСС „Земя“, гр. Провадия
4. Пенка Петрова – ПГ по земеделие „Т. Рачински“, гр. Генерал Тошево